

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu Veroniky Juříčkové a soudců Tomáše Langáška a Filipa Dienstbiera v právní věci žalobkyně: **MUDr. L. B.**, bytem X, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, sídlem Křížová 1292/25, Praha 5, týkající se žaloby proti rozhodnutí žalované ze dne 14. 9. 2021, č. j. X, o kasační stížnosti žalované proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 5. 1. 2023, č. j. 34 Ad 9/2021-34,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost žalované **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žalovaná **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Žalobkyni **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

I. Vymezení případu

[1] Žalovaná rozhodnutím ze dne 12. 4. 2021, č. j. X, přiznala žalobkyni od 8. 2. 2021 starobní důchod ve výši 24 967 Kč.

[2] Žalobkyně podala proti tomuto rozhodnutí námitky, v nichž upozornila, že v osobním listu důchodového pojištění v části „přehled dob pojištění“ není uvedena doba pojištění od 1. 1. 1986 do 31. 1. 1986, ani odpovídající vyloučená doba, ačkoli žalobkyně v tomto období pečovala o dítě do čtyř let věku. V návaznosti na to žalobkyně namítala, že pro roky 1986 a 1988 žalovaná neprovedla tzv. srovnávací výpočet, jehož provedení ukládá při souběhu vyloučené doby a vyměřovacího základu § 3a vyhlášky č. 284/1995 Sb., kterou se provádí zákon o důchodovém pojištění (dále jen „prováděcí vyhláška“). Žalobkyně současně dle § 16 odst. 7 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění požádala, aby byly jí určené doby (v období od 18. 9. 1998 do 17. 9. 2002) považovány za doby vyloučené.

[3] Žalovaná v záhlaví označeným rozhodnutím změnila předchozí rozhodnutí tak, že výši přiznaného starobního důchodu nově stanovila na 25 799 Kč měsíčně.

K vyměřovacímu základu za rok 1986 konstatovala, že vzhledem k tomu, že žalobkyně po celý rok pečovala o dítě při zaměstnání a péče o dítě do věku čtyř let je dobou vyloučenou, nelze dle žalované v roce 1986 provést výpočet dle § 3a prováděcí vyhlášky. V případě roku 1988 žalovaná dospěla na základě provedeného výpočtu k závěru, že je pro žalobkyni výhodnější aplikace § 3a odst. 1 písm. b) prováděcí vyhlášky [oproti písm. a)], k výhodnějšímu výpočtu však již bylo při rozhodování přihlédnuto. Stran žalobkyní určených vyloučených dob (v období od 18. 9. 1998 do 17. 9. 2002) žalovaná žalobkyni částečně vyhověla.

[4] Žalobkyně napadla rozhodnutí žalované žalobou, jíž Krajský soud v Brně vyhověl, rozsudkem označeným v záhlaví zrušil rozhodnutí žalované a věc jí vrátil k dalšímu řízení. Krajský soud připomněl, že podle § 3a odst. 1 prováděcí vyhlášky je třeba v případě souběhu výdělečné činnosti a vyloučené doby v období před rokem 1996 použít postup pro pojištěnce výhodnější, a sice buď se zohledněním dosaženého hrubého výdělku dle § 3a odst. 1 písm. a) prováděcí vyhlášky, nebo bez zohlednění tohoto výdělku dle písm. b) téhož ustanovení prováděcí vyhlášky. Postup výpočtu upravuje § 3a odst. 2 prováděcí vyhlášky. Dle krajského soudu nebyl mezi účastníky řízení spor o to, že žalobkyně po celý rok 1986 pečovala o dítě. Zároveň byla v tomto roce zaměstnána u Okresního ústavu národního zdraví, avšak časový úsek, v němž byla žalobkyně v roce 1986 zaměstnána a současně pečovala o dítě, netrval po celý rok, ale pouze v období od 1. 2. do 31. 12. 1986. Z tohoto důvodu nebylo možno souhlasit s neodůvodněným konstatováním žalované, že výpočet nebylo možno provést s ohledem na trvání vyloučené doby péče o dítě po celý rok 1986. Krajský soud připomněl, že Nejvyšší správní soud již v rozsudku ze dne 24. 9. 2009, č. j. 6 Ads 103/2009-64, č. 1973/2010 Sb. NSS, a následně v rozsudku ze dne 9. 6. 2016, č. j. 6 Ads 42/2016-38, vyložil, jak sporný § 3a prováděcí vyhlášky vykládat a jak v takových případech postupovat. Absence úvahy žalované, z níž by bylo zřejmé, zda je pro žalobkyni výhodnější výše osobního vyměřovacího základu zjištěná podle § 3a písm. a) nebo b) prováděcí vyhlášky, způsobuje dle krajského soudu nepřezkoumatelnost vydaného rozhodnutí žalované. Dle krajského soudu se žalovaná v odůvodnění rozhodnutí nezabývala ani žalobkyní namítanou vyloučenou dobou péče o dítě ve věku do čtyř let v období od 1. 1. 1988 do 25. 8. 1988 (ve srovnávacím výpočtu provedeném za rok 1988 žalovaná počítala pouze se 17 dny vyloučené doby). Zároveň krajský soud poukázal na skutečnost, že žalovaná sama uznala, že při výpočtu vyměřovacího základu za rok 1988 vycházela z nesprávného počtu dní v roce, což dle krajského soudu bude mít možnost napravit v dalším řízení.

II. Kasační stížnost a vyjádření žalobkyně

[5] Žalovaná (dále jen „stěžovatelka“) podala proti rozsudku krajského soudu kasační stížnost. Zpochybnila aplikaci § 3a prováděcí vyhlášky a upozornila, že výpočet upravený v § 3a odst. 2 prováděcí vyhlášky nelze použít s ohledem na neproveditelnost dělení nulou. Taková situace dle stěžovatelky nastává vždy, když vyloučená doba trvá po celý rok. Krajský soud přesto trvá na tom, aby bylo provedeno srovnání, zda je pro žalobkyni výhodnější aplikace § 3a odst. 1 písm. a) nebo b) prováděcí vyhlášky, přičemž se zaštiťuje rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 9. 2009, č. j. 6 Ads 103/2009-64, a ze dne 9. 6. 2016, č. j. 6 Ads 42/2016-38. Stěžovatelka tato rozhodnutí a v nich obsažené závěry považuje za zavádějící a vytýká jim také další nedostatky, včetně nesprávnosti prezentovaných výpočtů.

pokračování

[6] Žalobkyně práva vyjádřit se ke kasační stížnosti nevyužila.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[7] Podle § 104a odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), Nejvyšší správní soud odmítne pro nepřijatelnost kasační stížnost ve věci, v níž před krajským soudem rozhodoval specializovaný samosoudce, jestliže svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele.

[8] Kritéria přijatelnosti kasační stížnosti podávané žalovaným správním orgánem Nejvyšší správní soud vymezil již v rozsudku ze dne 30. 1. 2007, č. j. 2 Azs 21/2006-59, č. 1143/2007 Sb. NSS, ze kterého vyplývá, že kasační stížnost lze považovat za přijatelnou, „pokud by bylo shledáno zásadní pochybení krajského soudu při výkladu hmotného nebo procesního práva, případně pokud by krajský soud nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu“. Tato kritéria se uplatní též na všechny věci, ve kterých před krajským soudem rozhodoval specializovaný samosoudce (usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 6. 2021, č. j. 9 As 83/2021-28, č. 4219/2021 Sb. NSS).

[9] Nejvyšší správní soud nejprve s odkazem na svou ustálenou judikaturu připomíná, že krajský soud přezkoumává zákonnost správního rozhodnutí, resp. skutkové a právní úvahy, na jejichž základě bylo rozhodnutí vydáno, prostřednictvím odůvodnění tohoto rozhodnutí. Není-li z odůvodnění rozhodnutí zřejmé, jak o věci rozhodující orgán uvažil, o jaké skutečnosti opřel svůj právní závěr a proč považuje námitky účastníka řízení (zde žalobkyně) za liché, mylné nebo vyvrácené, bylo tím žalobkyni *de facto* znemožněno uplatnit konkrétní žalobní argumentaci, kterou by mohla závěry rozhodujícího orgánu zpochybnit nebo vyvrátit. Takové rozhodnutí je nutno hodnotit jako nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů ve smyslu § 76 odst. 1 písm. a) s. ř. s. (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 7. 2009, č. j. 9 As 71/2008-109, nebo ze dne 4. 2. 2010, č. j. 7 Afs 1/2010-53).

[10] V souzené věci přitom krajský soud dospěl ke správnému závěru o nepřezkoumatelnosti rozhodnutí stěžovatelky, v jehož odůvodnění stěžovatelka ve vztahu k roku 1986 a žalobkyní vznesenému požadavku na provedení srovnávacího výpočtu dle § 3a prováděcí vyhlášky bez dalšího dovodila nemožnost provést tento výpočet s poukazem na existenci vyloučené doby péče o dítě po celý rok. Krajský soud však správně upozornil, že toto odůvodnění není dostatečné, neboť je třeba se vypořádat se závěry vyslovenými Nejvyšším správním soudem v rozsudku č. j. 6 Ads 42/2016-38 (pod body 24 až 30), v němž soud navázal na předchozí rozsudek č. j. 6 Ads 103/2009-64, a podrobně vyložil, že i v situaci, kdy pojištěnka sice pečovala o dítě po celý kalendářní rok, avšak po celý tento rok neměla hrubý výdělek, mohlo být - vzhledem k netrvajícimu souběhu vyloučené doby a hrubého výdělku po celý rok - ustanovení § 3a odst. 1 písm. b) prováděcí vyhlášky aplikováno a na základě učiněného srovnání upřednostněno započtení vyloučené doby před hrubým výdělkem. Závěry rozsudku č. j. 6 Ads 42/2016-38 pak byly Nejvyšším správním soudem následovány např. v rozsudku ze dne 27. 7. 2017, č. j. 10 Ads 160/2017-32 (bod 19).

[11] Neztotožňuje-li se stěžovatelka se závěry citovaných rozsudků a domnívá-li se, že je s ohledem na skutkové okolnosti nyní posuzované věci nebylo možno na případ žalobkyně

aplikovat a srovnávací výpočet provést, bylo nutno, aby veškerou svou argumentaci, včetně důvodů, pro které považuje závěry shora citované judikatury za neaplikovatelné, nejprve vtělila do odůvodnění vydaného správního rozhodnutí a podrobně v rozhodnutí popsala důvody, na základě kterých dospěla k vysloveným závěrům a které by následně mohly být podrobeny věcnému soudnímu přezkumu. Bylo tedy nutno, aby stěžovatelka veškerou argumentaci nejprve učinila součástí odůvodnění vydaného správního rozhodnutí tak, aby se s ní žalobkyně mohla seznámit a případně na ni reagovat v podané žalobě. Teprve poté by věcný přezkum stěžovatelkou vyslovených závěrů mohl provést i krajský soud a následně Nejvyšší správní soud. Chybějící odůvodnění stěžovatelčiných závěrů ve vydaném správním rozhodnutí nelze dohánět podrobnou argumentací obsaženou až v kasační stížnosti (viz k tomu již rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 8. 2009, č. j. 3 Ads 123/2008-79, č. 2307/2011 Sb. NSS).

IV. Závěr a náklady řízení

[12] Vzhledem k tomu, že krajský soud rozhodl v souladu s ustálenou a jednotnou judikaturou a nepochybil v závěru, že je rozhodnutí stěžovatelky nepřezkoumatelné, Nejvyšší správní soud kasační stížnost podle § 104a s. ř. s. odmítl pro nepřijatelnost.

[13] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti Nejvyšší správní soud rozhodl podle § 60 odst. 1 a 2 ve spojení s § 120 s. ř. s. Ačkoli byla kasační stížnost odmítnuta, což je situace, na kterou obecně pamatuje § 60 odst. 3 s. ř. s., k odmítnutí pro nepřijatelnost dochází na základě zjednodušeného věcného posouzení případu (usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 3. 2021, č. j. 8 As 287/2020-33, č. 4170/2021 Sb. NSS), a proto je na místě rozhodnout o náhradě nákladů řízení podle úspěchu ve věci (viz již citované usnesení Nejvyššího správního soudu č. j. 9 As 83/2021-28). Žalovaná (stěžovatelka) neměla ve věci úspěch a nemá právo na náhradu nákladů řízení ani podle § 60 odst. 2 s. ř. s. Úspěšné žalobkyni v řízení o kasační stížnosti žádné náklady nevznikly, náhrada nákladů řízení se jí tudíž nepřiznává.

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 7. listopadu 2023

Mgr. Ing. Veronika Juříčková
předsedkyně senátu